

SenterNovem, voor innovatie en duurzaamheid

Een sterk innovatief bedrijfsleven in een leefbare, duurzame samenleving. SenterNovem stimuleert duurzame economische groei door een brug te slaan tussen markt en overheid, nationaal en internationaal. Bedrijven, (kennis)instellingen en overheden kunnen bij SenterNovem terecht voor advies, kennis en financiële ondersteuning. Wij verbinden partijen die met passie en gedrevenheid willen werken aan een duurzame en innovatieve samenleving.

SenterNovem is een agentschap van Economische Zaken en realiseert beleid in opdracht van de Rijksoverheid op een professionele, effectieve en inspirerende wijze.

Meer informatie: www.senternovem.nl, info@senternovem.nl of telefoon (030) 239 35 33.

Postbus 8242

3503 RE Utrecht

Telefoon (030) 239 35 33

Telefax (030) 231 64 91

www.senternovem.nl

www.senternovem.nl/rgo

www.senternovem.nl/gemeenten

info@senternovem.nl

in opdracht van

Publicatienummer 2KPG0803
Oktober 2008

In het Klimaatakkoord hebben gemeenten en het Rijk afgesproken om samen te werken aan de uitvoering van "Nieuwe energie voor het klimaat", het uitvoeringsprogramma bij het kabinetsprogramma "Schoon en Zuinig". In dit werkprogramma zijn drie doelen geformuleerd:

- een reductie van de uitstoot van broeikasgassen van 30 % in 2020 ten opzichte van 1990. Het gaat dan zowel om CO₂ als overige broeikasgassen, zoals lachgas en methaan;
- een energiebesparingspercentage van 2 % per jaar;
- een aandeel van hernieuwbare energiebronnen van 20 % in 2020.

Om de samenwerking tussen Rijk en gemeenten te bevorderen, stelt het kabinet een financiële bijdrage beschikbaar voor gemeenten en provincies die structureel werken aan het terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen.

Dat is de kern van de nieuwe regeling Stimulering Lokale Klimaatinitiatieven (SLOK). De regeling is gebaseerd op deze Prestatiekaart Lokale Klimaatinitiatieven. Er is € 31,5 miljoen beschikbaar voor gemeenten. Voor provincies is er een bedrag van € 3,5 miljoen gereserveerd.

Het kabinet ziet mogelijkheden om de doelen van het Klimaatakkoord in 2020 te bereiken. Ondermeer door een transitie naar een efficiëntere en meer duurzame energievoorziening. Het kabinet verwacht dat doel voor een deel te bereiken door generiek beleid op landelijk niveau. Maar dat is niet genoeg. Veel maatregelen zijn alleen op lokaal niveau realiseerbaar. Gemeenten en provincies kunnen immers verbanden leggen tussen partijen en juist dan zijn concrete resultaten haalbaar.

De prestatiekaart in vogelvlucht

U kunt uit deze kaart thema's en prestatievelden kiezen waarbinnen u klimaatactiviteiten wilt ontwikkelen. De aanvrager moet in de aanvraag vermelden welke thema's en prestatievelden gekozen zijn. Binnen ieder prestatieveld kan de aanvrager kiezen voor drie ambitieniveaus: actief, voorlopend of innovatief niveau. Het is ook mogelijk binnen een thema zelf prestatievelden te formuleren. Voor uitgebreide uitleg over de regeling verwijzen we u naar www.senternovem.nl/rgo.

Klimaatadviseurs

Bij het ontwikkelen, opzetten en uitvoeren van lokaal klimaatbeleid kunt u de klimaatadviseurs van SenterNovem inschakelen. Zij helpen vanaf het prille begin met tal van aspecten. Van het scherp krijgen van ambities, het maken van een strategische analyse en het integreren van klimaatbeleid in reeds bestaande gemeentelijke processen tot ondersteuning bij een aanvraag. Ook in uw regio is een klimaatadviseur actief! Lokale overheden kunnen kosteloos van de diensten van deze adviseur gebruik maken.

Samen met de klimaatadviseur kunt u een goede inschatting maken van de resultaten die u van bepaalde activiteiten kunt verwachten. Een klimaatadviseur kent de valkuilen en kansen van gemeentelijk klimaatbeleid.

Contact

De contactgegevens van de klimaatadviseurs per regio vindt u in de factsheet 'De Klimaatadviseurs van SenterNovem'. U kunt deze via onze website www.senternovem.nl/gemeenten bestellen of downloaden. U kunt ook het centrale nummer van het Informatiepunt bellen (030) 239 35 33, bereikbaar op werkdagen tussen 9.00 en 12.00 uur en tussen 14.00 en 16.00 uur.

Programmaprestaties

Ambitieniveaus	Actief	Voorlopend	Innovatief
Energiebesparing	2 % besparing per jaar op de energie die binnen de gemeentegrenzen wordt gebruikt	3 % besparing per jaar op de energie die binnen de gemeentegrenzen wordt gebruikt	4 % besparing per jaar op de energie die binnen de gemeentegrenzen wordt gebruikt
Verduurzaming	5 % Van de energie die binnen de gemeentegrenzen wordt gebruikt is duurzaam opgewekt • ofwel door duurzame opwekking binnen de gemeente • ofwel door participatie van de gemeente en/of lokale organisaties in opwekking elders (windpark, biomassa-centrale e.d.)	10 % Van de energie die binnen de gemeentegrenzen wordt gebruikt is duurzaam opgewekt • ofwel door duurzame opwekking binnen de gemeente • ofwel door participatie van de gemeente en/of lokale organisaties in opwekking elders (windpark, biomassa-centrale e.d.)	20 % Van de energie die binnen de gemeentegrenzen wordt gebruikt is duurzaam opgewekt • ofwel door duurzame opwekking binnen de gemeente • ofwel door participatie van de gemeente en/of lokale organisaties in opwekking elders (windpark, biomassa-centrale e.d.)
Reductie overige broeikasgassen	Alle relevante inrichtingen waarvan de gemeente bevoegd gezag is op basis van de Wet Milieubeheer hebben een actuele vergunning (BBT) op het gebied van overige broeikasgassen. Handhaving van vergunningen en Activiteiten-besluit, gericht op de reductie van overige broeikasgassen heeft prioriteit, is gepland en vindt plaats	Extra reductie van overige broeikasgassen (via vergunningverlening, handhaving, voorlichting, subsidies of andere instrumenten) bij relevante inrichtingen waarvan de gemeente bevoegd gezag is op basis van de Wet Milieubeheer, die verantwoordelijk zijn voor 50% van de uitstoot in de gemeente	Extra reductie van overige broeikasgassen (via vergunningverlening, handhaving, voorlichting, subsidies of andere instrumenten) bij relevante inrichtingen waarvan de gemeente bevoegd gezag is op basis van de Wet Milieubeheer, die verantwoordelijk zijn voor 70% van de uitstoot in de gemeente

Prestaties per Thema

Ambitieniveaus	Actief	Voorlopend	Innovatief
----------------	--------	------------	------------

A Duurzame overheid

Eigen gebouwen, voorzieningen, wagenpark, dienstreizen, woon-werkverkeer en inkoop

Nieuwbouw van gebouwen	• Realiseren met een met 20 % verscherpte EPC	• Realiseren met een met 50 % verscherpte EPC	• Minimaliseren energievraag en duurzaam opwekken en/of inkoop resterende energievraag (energieneutraal)
Bestaande gebouwen	• Energiebesparing 2 % per jaar • 40 % opwekking en/of inkoop duurzame energie	• Energiebesparing 3 % per jaar • 70 % opwekking en/of inkoop duurzame energie	• Energiebesparing 4 % per jaar • 100 % opwekking en/of inkoop duurzame energie (energieneutraal)
Infrastructurale voorzieningen (openbare verlichting, verkeersregelinstanties, pompen, gemalen e.d.)	• Energiebesparing 2 % per jaar • 40 % opwekking en/of inkoop duurzame energie	• Energiebesparing 3 % per jaar • 70 % opwekking en/of inkoop duurzame energie	• Energiebesparing 4 % per jaar • 100 % opwekking en/of inkoop duurzame energie (energieneutraal)
Gemeentelijk wagenpark, dienstreizen en woon-werkverkeer	• 5 % Besparing fossiele brandstoffen en/of inkoop duurzame brandstoffen	• 10 % Besparing fossiele brandstoffen en/of inkoop duurzame brandstoffen	• 20 % Besparing fossiele brandstoffen en/of inkoop duurzame brandstoffen

B Energiezuinige gebouwde omgeving

Woningen

Handhaving EPC	• Toetsing van EPC-berekeningen en toezicht op de EPN op de bouwplaats bij 40 % van de bouwvergunningen	• Toetsing van EPC-berekeningen en toezicht op de EPN op de bouwplaats bij 70 % van de bouwvergunningen	• Toetsing van EPC-berekeningen en toezicht op de EPN op de bouwplaats bij 90 % van de bouwvergunningen
Nieuwbouw	• Realiseren van woningen met een 10 % verscherpte EPC • Realiseren van een EPL van 7,0 tot 8,0 bij woningbouwprojecten met meer dan 200 woningen	• Realiseren van woningen met een 25 % verscherpte EPC • Realiseren van een EPL van 8,0 tot 9,0 bij woningbouwprojecten met meer dan 200 woningen	• Realiseren van woningen met 75 % verscherpte EPC of: • Realiseren van energieneutrale woningen • Realiseren van een EPL van 9,0 tot 10,0 bij woningbouwprojecten met meer dan 200 woningen
Bestaande woningvoorraad	• Verbeteren van de energetische kwaliteit van de woningvoorraad, uitgedrukt in het Energielabel, met gemiddeld 1 % per jaar	• Verbeteren van de energetische kwaliteit van de woningvoorraad, uitgedrukt in het Energielabel, met gemiddeld 2 % per jaar	• Verbeteren van de energetische kwaliteit van de woningvoorraad, uitgedrukt in het Energielabel, met gemiddeld 4 % per jaar of: • Realiseren van energieneutrale woningen (binnen voorbeeldprojecten)
Bewonersgedrag	5 % Van de huishoudens vertoont energiezuinig gedrag: • Toepassen niet-woninggebonden energiebesparende maatregelen • Aanschaf energiezuinige apparatuur (A label) • Inkoop 100 % duurzame elektriciteit	10 % Van de huishoudens vertoont energiezuinig gedrag: • Toepassen niet-woninggebonden energiebesparende maatregelen • Aanschaf energiezuinige apparatuur (A label) • Inkoop 100 % duurzame elektriciteit	20 % Van de huishoudens vertoont energiezuinig gedrag: • Toepassen niet-woninggebonden energiebesparende maatregelen • Aanschaf energiezuinige apparatuur (A label) • Inkoop 100 % duurzame elektriciteit

C Energiezuinige gebouwde omgeving

Utiliteitsgebouwen

Handhaving EPC	• Toetsing van EPC-berekeningen en toezicht op de EPN op de bouwplaats bij 40 % van de bouwvergunningen	• Toetsing van EPC-berekeningen en toezicht op de EPN op de bouwplaats bij 70 % van de bouwvergunningen	• Toetsing van EPC-berekeningen en toezicht op de EPN op de bouwplaats bij 90 % van de bouwvergunningen
Nieuwbouw van utiliteitsgebouwen	• Realiseren van utiliteitsgebouwen met een 10 % verscherpte EPC	• Realiseren van utiliteitsgebouwen met een 25 % verscherpte EPC	• Realiseren van utiliteitsgebouwen met een 75 % verscherpte EPC of: • Realiseren van energieneutrale utiliteitsgebouwen
Bestaande utiliteitsgebouwen	• Verbeteren van de energetische kwaliteit van de utiliteitsgebouwen, uitgedrukt in het Energielabel, met gemiddeld 1 % per jaar	• Verbeteren van de energetische kwaliteit van de utiliteitsgebouwen, uitgedrukt in het Energielabel, met gemiddeld 2 % per jaar	• Verbeteren van de energetische kwaliteit van de utiliteitsgebouwen, uitgedrukt in het Energielabel, met gemiddeld 4 % per jaar

D Duurzame (agrarische) bedrijven

Bedrijven

Vergunningverlening en handhaving	• Alle relevante inrichtingen waarvan de gemeente bevoegd gezag is op basis van de Wet Milieubeheer hebben een actuele vergunning (BBT) op het gebied van energie • Handhaving van vergunningen en Activiteiten-besluit, gericht op energie-aspecten heeft prioriteit, is gepland en vindt plaats • Handhaving van afspraken MJA-bedrijfs-takken waarvan gemeente bevoegd gezag is, heeft prioriteit, is gepland en vindt plaats	• Extra energie-efficiencyverbetering en/of verduurzaming van gemiddeld 2 % per jaar bij de bedrijven waarvan de gemeente bevoegd gezag is op grond van de Wet Milieubeheer	• Extra energie-efficiencyverbetering en/of verduurzaming van gemiddeld 4 % per jaar bij de bedrijven waarvan de gemeente bevoegd gezag is op grond van de Wet Milieubeheer
Reductie overige broeikasgassen	• Alle relevante inrichtingen waarvan de gemeente bevoegd gezag is op basis van de Wet Milieubeheer hebben een actuele vergunning (BBT) op het gebied van overige broeikasgassen • Handhaving van vergunningen en Activiteiten-besluit, gericht op de reductie van overige broeikasgassen heeft prioriteit, is gepland en vindt plaats	• Extra reductie van overige broeikasgassen (via vergunningverlening, handhaving, voorlichting, subsidies of andere instrumenten) bij relevante inrichtingen waarvan de gemeente bevoegd gezag is op basis van de Wet Milieubeheer, die verantwoordelijk zijn voor 50% van de uitstoot in de gemeente	• Extra reductie van overige broeikasgassen (via vergunningverlening, handhaving, voorlichting, subsidies of andere instrumenten) bij relevante inrichtingen waarvan de gemeente bevoegd gezag is op basis van de Wet Milieubeheer, die verantwoordelijk zijn voor 70% van de uitstoot in de gemeente
Bedrijventerreinen	• Structurele samenwerking met bedrijven op bedrijventerrein, gericht op minimaal 2% energiebesparing en/of opwekking van duurzame energie	• Structurele samenwerking met bedrijven op bedrijventerrein, gericht op minimaal 3% energiebesparing en/of opwekking van duurzame energie	• Structurele samenwerking met bedrijven op bedrijventerrein, gericht op minimaal 4% energiebesparing en/of opwekking van duurzame energie

E Schone en zuinige mobiliteit

Verkeer en Vervoer

Verkeer en vervoer bevolking en bedrijven	• Besparing en/of verduurzaming brandstoffen met 1 % per jaar	• Besparing en/of verduurzaming brandstoffen met 2 % per jaar	• Besparing en/of verduurzaming brandstoffen met 4 % per jaar
--	---	---	---

F Duurzame energieproductie

Grootschalige Duurzame Energie-opties

Grootschalige en/of collectieve DE-opties	3 % Van de energie die binnen de gemeentegrenzen wordt gebruikt wordt duurzaam opgewekt en geleverd via grootschalige en/of collectieve opties: • Wind • Biomassa • Waterkracht • Warmte/Koude-opslag	5 % Van de energie die binnen de gemeentegrenzen wordt gebruikt wordt duurzaam opgewekt en geleverd via grootschalige en/of collectieve opties: • Wind • Biomassa • Waterkracht • Warmte/Koude-opslag	10 % Van de energie die binnen de gemeentegrenzen wordt gebruikt wordt duurzaam opgewekt en geleverd via grootschalige en/of collectieve opties: • Wind • Biomassa • Waterkracht • Warmte/Koude-opslag
--	---	---	--

Organisatieversterkende randvoorwaarden

Ambitieniveaus	Actief	Voorlopend	Innovatief
Taken en verantwoordelijkheden	Taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden zijn vastgelegd in functieomschrijvingen en werkplannen	Taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden zijn geborgd d.m.v. een kwaliteitszorgsysteem	Het kwaliteitszorgsysteem wordt periodiek door een onafhankelijke partij geaudit en gecertificeerd
Beleidsmatige inbedding	Opname van energiedoelstellingen in beleid van andere beleidsvelden (zoals Wonen, RO, BWT, Economie, Sociale Zaken)	Doortertalen van energiedoelstellingen naar doelstellingen van andere beleidsvelden (zoals Wonen, RO, BWT, Economie, Sociale Zaken)	Doortertalen van energiedoelstellingen naar doelstellingen en instrumentarium van andere beleidsvelden (zoals Wonen, RO, BWT, Economie, Sociale Zaken)
Financiering	Structureel budget, randvoorwaarden en bevoegdheden vastgesteld m.b.t. investeringen in energiebesparing en duurzame energie in de gemeentelijke gebouwen en voorzieningen	Structureel budget, randvoorwaarden en bevoegdheden vastgesteld m.b.t. investeringen in energiebesparing en duurzame energie door doelgroepen	Vernieuwende financieringsconstructies vastgesteld m.b.t. investeringen in energiebesparing en duurzame energie door doelgroepen
Communicatie	Structurele communicatie over de aanpak en resultaten van klimaatbeleid naar alle relevante onderdelen en niveaus van de gemeentelijke organisatie	Structurele communicatie over de aanpak en resultaten van klimaatbeleid naar alle relevante partijen, inclusief burgers, binnen de gemeente	Vernieuwende vormen van communicatie over de aanpak en resultaten van klimaatbeleid
Monitoring	Monitoring op inspanningen (projectniveau)	Monitoring op resultaten (projectniveau)	Monitoring op doelstellingen (programmaniveau)